

Детето! Какво възрастните трябва да знаят за него?

Детето е обект на особена грижа и внимание от страна на възрастните. Техните без съмнение добри намерения са облечени в принципни и законови твърдения и начала. В основата на педагогиката и правото, хуманизмът е водещо начало, променящо разбирането за детето, за необходимостта от ново по цел и съдържание възпитание и защита. В този смисъл възпитаващите трябва да познават детската природа и да възприемат детето като неповторимо.

Деца имат свои вътрешни потребности, една от които е поставяне на точни граници, където да се чувстват сигурни и ако възрастните не съумеят да им ги дадат достатъчно ясно, те ще ги търсят и по абсурдни начини, за да ги получат. Колкото и малко да е детето, място в дома трябва да има. В тази своеобразна територия то може да упражнява правото си на дейност – да играе, да рисува, да разглежда книжки и т.н. и в същото време да е в безопасност. Много родители в желанието си да поддържат “ред” в жилището си ограничават възможността на детето да се чувства значимо и така предпоставят постъпки, грозящи детската безопасност. Правилата на живот в една общност предполагат спазването им. Детето трябва да бъде мотивирано да спазва правилата. (Например: Миенето на ръцете винаги при нужда и значението на този акт за детското здраве.) Параметрите на съответните ограничения трябва да насочват детето към правилното и неправилно и възможностите за заместване на неприемливото.

Декларираната хуманност и любов на възрастните към детето, от които зависи и безопасността, не винаги съвпадат с реалностите в живота. Според А.С.Спиваковская (психотерапевт в областта на детско-родителските отношения) любовта на родителите е многолика и тя обединява проявлението ѝ в осем образа. В полза на разработката ще ги опишем, поради това, че много често именно родителската любов и грижа предпоставят нуждата от формиране на безопасно поведение на детето и защита от самите му родители. Първият тип любов е действената. Нейните механизми са уважение и близост с детето. Тя се реализира по формулата “искам моето дете да бъде щастливо и аз ще му помагам за това”.

Вторият тип е жалостливата любов. Родителят симпатизира на детето си, но не го уважава, защото смята, че “качествата на детето му не са достатъчни, за да инвестира в него”.

Снизходителната любов е третият тип. Тя се демонстрира със симпатия към детето, но и с разбирането, че ограничените му качества, “не заслужават по-голямо внимание от даваното”.

Любов от страни е четвъртият тип позитивно родителско отношение, проявена към детето “с уважение и симпатия от дистанция”.

В останалите четири типа родителското отношение е с отрицателен знак и варира от презрение и антипатия до преследване и отказ. Деца на този тип родители имат най-често забавено физическо и психическо развитие, проявяват агресия, и по-често от другите деца са обект на насилие и травматизъм.

Написаното по-горе несъмнено предпоставя нуждата от познаването на възрастовата динамика при децата, което е гаранция за успешното възпитание.

На три години малкото дете е достатъчно голямо, за да продължим формирането на Какво трябва да знаем за детето на 3-4-годишна възраст?

безопасното му поведение, което сме започнали още в яслената му възраст. Физически и интелектуално то продължава да опознава света, откривателството е част от интереса към непознатото. В тази възраст детето постъпва в детската градина, ако родителите желаят това. Майката продължава да е в центъра на неговия емоционален живот, което е важно условие за възпитаване на желание у детето да споделя преживяното в детската градина.

От родителите и педагозите детето научава нужното за емоционалното му благополучие. Появява се необходимост от правилния подбор на четивата, приказките винаги имат хубав край, независимо, че в тях се говори за болести, страдания, старост, смърт, омраза, злоба и т.н. Така детето разбира, че в живота на човека има много препятствия, но те са преодолими. Възрастните започват да възпитават самостоятелност, все по-често детето играе и се забавлява само. Този факт предполага специален подбор на играчките от гледна точка на тяхната безопасност

В този период се появяват първите страхове от тъмното, от различните от родителите му хора (по цвят на кожата, гримирани герои, старци) или като хора, които са му били описани като опасни (лекарят или дори агресивния баща).

След три и половина години се повишава интереса към околната среда, който се изразява в желание за дейност в нея (да помага). Детето обича да пътува, да ходи на гости, някои оформят лидерските си амбиции,

а други деца заемат позицията на “страдалци”.

Засилва се потребността от внимание и разбиране, много често родителите се опитват да “вразумяват” детето, вместо да открият мотива за конкретната постъпка, най-лесния начин е да се поставим на негово място. Детето вече има мнение и претенции да бъде уважавано В този период важно е осезанието на наученото и желание за опазване на органите, които ни информират за света. Ръцете са важен източник на знания, което предполага да се предоставя възможност на детето да опипва предметите. Така то установява, че те са меки, твърди, студени, топли, гладки, грапави и т.н.. Родителите са пример за детето си, което им позволява да възпитават у него умение да слуша, да се съсредоточава, да наблюдава и се ориентира в обстановката, да изпълнява указания и т.н. Появява се словесната агресия. Нарастват страховете от определени животни, то се бои също да остава само.

Какво трябва да знаем за детето на 4-5-годишна възраст?

Порасналото четири годишно дете е енергично и това се вижда от желанието му да скача, да се катери, да галопира, да кара велосипед и всичко това предполага овладяване на опит за предпазване от опасности. Детето проявява интерес към физическия свят – въздух, вода, луна, слънце, процесите и явленията свързани с тях, което прибавя нови страхове, свързани с тези явления – буря, силни шумове и др. То осъзнава самостоятелната си позиция в обществото и това, че има права, но е безсилно да наложи спазването им от околните. Появява се физическата агресия – рита, хапе, удря с юмрук и др. След четири и половина години детето проявява засилен интерес към връстници и възрастни, което е подходящ момент за формиране на конкретни умения за общуване с познати и непознати.

Какво трябва да знаем за детето на 5-6-годишна възраст?

Детето след пет-годишна възраст, изглежда пораснало, то е по сигурно в себе си. Движи се спокойно, катери се, кара колело. Страхове му започват да намаляват, защото опитът от околния свят се увеличава. Интересът към многообразието на средата го кара да задава много въпроси и да търси отговори. На тази възраст знае името, адреса и годините си. Родителите му са важни за него, което ги прави пример за подражание. Тяхната закрила е от значение и то я очаква. Описаните характеристики на детето предполагат формиране на подходящо безопасно поведение и спокойно, позициониране в средата.

Какво трябва да знаем за детето на 6-7-годишна възраст?

Този период според психолога П.Цоков се характеризира с три важни особености:

1. “Детето се движи свободно и установява неограничен кръг от цели.
2. Езиковите му възможности се развиват и непрекъснато задава въпроси, често без собствен познавателен интерес.
3. Езикът и движението го тласкат към развитието на многообразни роли, които упражнява в общуването с връстниците”.

В последните няколко години,

усилено се говори за нуждата от подготовката на детето за училище.

Дали детето на 6-7-годишна възраст е подготвено за новото изпитание – смяната на игровата с учебната дейност?

Отговорите на следните елементарни въпроси ще ви помогнат сами да установите неговата готовност за училище:

1. Детето ви проявява ли интерес към околната среда, и неговата любознателност кара ли го да търси и научава повече за нея?
2. Раздялата му с вас за кратко време отразява ли се на неговото емоционално благополучие?
3. Умее ли детето да общува с връстници, без да проявява каква форма на агресия?
4. Успява ли да се съсредоточи върху изпълнението на поставена задача?
5. Какъв образ за училището си е изградило детето – позитивен или негативен. Не е възможно да опознаем всички деца, но характерните особености на собственото ни дете е задължително да познаваме, защото то е неповторимо и единствено.